

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

КОРМОВИРОБНИЦТВО І ЛУКІВНИЦТВО

освітньо-професійна програма Агрономія
спеціальність 201 Агрономія
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь Бакалавр

Розробник: **Олександр Антонєць**,
доцент кафедри рослинництва,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент

Гарант: **Віктор Ляшенко**,
доцент кафедри рослинництва,
кандидат сільськогосподарських наук,
доцент

Полтава 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Кормовиробництво і луківництво
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра рослинництва
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Антонєць Олександр Анатолійович, канд. с.-г. наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 44 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> oleksandr.antonets@pdaa.edu.ua, тел. 0665067891, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/antonec-oleksandr-anatoliyovych
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	201 Агрономія ОПП Агрономія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальні дисципліни відповідного рівня, що передують вивченню навчальної дисципліни: ботаніка, ґрунтознавство, неорганічна та органічна хімія, агрохімія, землеробство, агрометеорологія, фізіологія рослин, ентомологія, фітопатологія, фітофармакологія, інтегрований захист рослин, екологія, рослинництво, селекція та насінництво, економіка, технологія переробки та зберігання сільськогосподарської продукції.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти із захисту рослин знань і умінь щодо біологічних особливостей росту і розвитку сільськогосподарських культур, сучасних технологій їх вирощування, які забезпечать отримання високого врожаю високої якості. У здійсненні цих заходів важливе місце належить спеціалістам сільського господарства, які володіють необхідними знаннями з луківництва та польового кормовиробництва.

Основні завдання навчальної дисципліни: «Кормовиробництво і луківництво» є забезпечення тваринництва якісними екологічно безпечними і дешевими кормами, що сприятиме розвитку галузі тваринництва і вирішенню продовольчої проблеми в Україні, зокрема споживанню населенням фізіологічно обґрунтованих норм тваринницької продукції.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти має бути сформовані наступні елементи компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

ФК-3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.

ФК-7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-5. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.

ПРН-6. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин, в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.

ПРН-9. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.

ПРН-12. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог.

Програма та структура навчальної дисципліни

**Кількість годин для здобувачів вищої освіти скороченого терміну
навчання для вивчення навчальної дисципліни**

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма навчання А_бд_2022 [1](СТН) (скорочений термін навчання)					заочна форма навчання А_бз_2022 [1](СТН) (скорочений термін навчання)				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота
Тема 1. Вступ. Теоретичні засади кормови-робництва і лувництва.	8	2	-	2	4	4	-	-	-	4
Тема 2. Використання зернових культур у польовому кормовиробництві.	10	2	-	2	6	8	-	-	-	8
Тема 3. Використання і технологія вирощування на корм зернобобових культур.	10	2	-	2	8	8	-	-	-	8
Тема 4. Значення та виробництво соковитих кормів.	10	2	-	2	6	9	2	-	-	7
Тема 5. Особливості використання однорічних бобових і тонконогових трав у кормовиробництві.	12	2	-	2	8	10	-	-	2	8
Тема 6 . Конвеєрне виробництво зелених кормів.	8	-	-	2	6	6	-	-	-	6
Тема № 7. Народногосподарське значення лувництва. стан та перспективи розвитку.	6	-	-	-	6	10	2	-	-	8
Тема 8. Еколого-біологічна, кормова та господарська характеристика ботаніко-господарських груп і видів рослин сіножатей та пасовищ.	12	2	-	2	8	12	2	-	2	8
Тема № 9. Класифікація природних кормових угідь, розподіл за природними зонами. характеристика основних типів.	8	-	-	2	6	8	-	-	2	8
Тема 10. Система і заходи поліпшення природних сіножатей і пасовищ.	12	2	-	2	8	8	-	-	-	8

Тема № 11. Теоретичні та господарські передумови створення і раціонального використання культурних пасовищ.	8	-	-	2	6	8	-	-	-	8
Тема 12. Агробіологічні основи створення і ефективного використання сіяних сіножатей.	10	2	-	2	6	8	-	-	-	8
Тема 13. Сучасні технології заготівлі і зберігання кормів.	11	2	-	2	7	12	2	-	-	10
Тема 14. Інтенсивні технології вирощування багаторічних трав на насіння.	10	2	-	2	6	10	-	-	2	8
Виконання контрольної роботи						20				20
Усього годин	135	20	-	26	89	135	4	-	6	125

ФОРМИ КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми контролю денної і заочна форма навчання ОП 201 Агрономія, скорочений термін навчання, 2020 рік

Програмні результати навчання	Форми контролю				Екзамен	Разом
	виконання лабораторних робіт та їх захист	опрацювання тем самостійної роботи	виконання завдань самостійної роботи (контрольна робота)			
денна форма навчання						
ПРН. 5	15	5	-	5		25
ПРН. 6	15	5	-	5		25
ПРН. 9	15	5	-	5		25
ПРН. 12	15	5	-	5		25
Разом	60	20	-	20		100
заочна форма навчання						
ПРН. 5	10	5	5	5		25
ПРН. 6	10	5	5	5		25
ПРН. 9	10	5	5	5		25
ПРН. 12	10	5	5	5		25
Разом	40	20	20	20		100

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним рівня вище межі незадовільного навчання.

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на

практиці.

Контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни в міжсесійний період здійснюється в процесі навчання, тобто на лекціях та лабораторних заняттях, а також при перевірці самостійної роботи. Контроль за вивченням предмету здійснюється згідно навчальної програми.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти		Разом
	Виконання лабораторної роботи та її захист	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Вступ. Теоретичні засади кормовиробництва і луковництва.	5	1	6
Тема 2. Використання зернових культур у польовому кормовиробництві.	5	2	7
Тема 3. Використання і технологія вирощування на корм зернобобових культур.	5	2	7
Тема 4. Значення та виробництво соковитих кормів.	5	1	6
Тема 5. Особливості використання однорічних бобових і тонконогових трав у кормовиробництві.	5	2	7
Тема 6 . Конвеєрне виробництво зелених кормів.	5	1	6
Тема № 7. Народногосподарське значення луковництва. стан та перспективи розвитку.	5	1	6
Тема 8. Еколого-біологічна, кормова та господарська характеристика ботаніко-господарських груп і видів рослин сіножатей та пасовищ.	5	2	7
Тема № 9. Класифікація природних кормових угідь, розподіл за природними зонами. характеристика основних типів.	5	1	6
Тема 10. Система і заходи поліпшення природних сіножатей і пасовищ.	5	2	7
Тема № 11. Теоретичні та господарські передумови створення і раціонального використання культурних пасовищ.	5	1	6
Тема 12. Агробіологічні основи створення і ефективного використання сіяних сіножатей.	5	1	6
Тема 13. Сучасні технології заготівлі і зберігання кормів.	–	2	2
Тема 14. Інтенсивні технології вирощування багаторічних трав на насіння.	–	1	1
Разом:	60	20	80
Екзамен:			20
Разом за дисципліну			100

Заочна форма навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання лабораторно і роботи та її захист	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота (екзамен)	
Тема 1. Вступ. Теоретичні засади кормовиробництва і луківництва.	5	1		6
Тема 2. Використання зернових культур у польовому кормовиробництві.	5	2		7
Тема 3. Використання і технологія вирощування на корм зернобобових культур.	–	2		2
Тема 4. Значення та виробництво соковитих кормів.	5	1		6
Тема 5. Особливості використання однорічних бобових і тонконогових трав у кормовиробництві.	5	2		7
Тема 6 . Конвеєрне виробництво зелених кормів..	5	1		6
Тема № 7. Народногосподарське значення луківництва. стан та перспективи розвитку.	–	1		1
Тема 8. Еколого-біологічна, кормова та господарська характеристика ботаніко-господарських груп і видів рослин сіножатей і пасовищ.	–	2		2
Тема № 9. Класифікація природних кормових угідь, розподіл за природними зонами та характеристика основних типів.	–	1		1
Тема 10. Система і заходи поліпшення природних сіножатей і пасовищ.	5	2		7
Тема № 11. Теоретичні та господарські передумови створення і раціонального використання культурних пасовищ.	5	1		6
Тема 12. Агробіологічні основи створення і ефективного використання сіяних сіножатей.	5	1		6
Тема 13. Сучасні технології заготівлі і зберігання кормів.	–	2		2
Тема 14. Інтенсивні технології вирощування багаторічних трав на насіння.	–	1		1
Контрольна робота			20	20
Разом:	40	20	20	80
Екзамен:				20
Разом за дисципліну:				100

**Критерії оцінювання видів навчальної роботи
здобувачів вищої освіти**

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
виконання завдань на лабораторних заняттях	1	відсутність розрахунків показників, отриманих у ході проведення лабораторного експерименту, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	2	розрахунки показників, отримані у ході проведення лабораторного експерименту викладені не у повному обсязі, захист звіту роботи містить неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за мінімальним критерієм
	3	розрахунки показників, отримані у ході проведення лабораторного експерименту викладені не у повному обсязі, захист звіту роботи містить незначні неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за критерієм нижче середнього
	4	розрахунки показників, отримані у ході проведення лабораторного експерименту викладені у повному обсязі, захист звіту роботи містить незначні неточності, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм
	5	розрахунки лабораторної роботи виконані правильно, сформовані повні висновки, що свідчить про можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Опрацювання тем самостійної роботи	0-2	надав 60-73% відповіді на теоретичне питання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за мінімальним та нижче середнього критерієм
	3-4	надав 74-100% відповіді на теоретичне питання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім та вищого рівня критерієм
виконання завдань самостійної роботи (контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми	1-10	здобувачем не надано правильні відповіді на питання індивідуального завдання (менше 30% потрібної інформації), що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	11-20	здобувачем надана коротка відповідь на питання індивідуального завдання із неточностями (60-63%), що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за мінімальним критерієм

навчання)	21-30	здобувачем надана коротка відповідь на питання індивідуального завдання 64-73% відповіді на теоретичне питання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за критерієм нижче середнього
	31-40	здобувачем надано 74-81% відповідей на теоретичні питання індивідуального завдання, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм
	41-50	питання індивідуального завдання розкриті повністю (90-100%), що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за критерієм вищого рівня

Якщо здобувач вищої освіти претендує на вищу оцінку, він здає екзамен у вигляді тестових завдань. Кількість балів, що отримує студент за екзамен розраховуються за наступною шкалою:

Схема та критерії оцінювання рівня знань ЗВО при проведенні екзамену з дисципліни «Кормовиробництво і луківництво»

При складанні екзамену здобувач вищої освіти денної та заочної форми навчання має змогу отримати максимально 20 балів із наступним їх розподілом:

20 балів – Здобувачем надана повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), здатен знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, вмie використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обґрунтування і нахили.

19–15 балів – Здобувачем надана достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями, вмie зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

14–8 балів – Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та незначні помилки) на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

7–5 балів – Здобувачем надана коротка відповідь на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %).

4–1 бал – Здобувачем надана коротка відповідь на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів (до 10%).

Трудомісткість:

Для здобувачів вищої освіти скороченого терміну навчання:

Загальна кількість годин 135 год.

Кількість кредитів 4,5.

Форма семестрового контролю екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Пропущені заняття здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати. Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:

<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichnadobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Биленко П.Я., Жаринов В.И., Шевченко В.П. Полевое кормопроизводство. Київ. Вища школа. 1985. 392 с.
2. Влох В.Г., Кириченко Н.Я., Когут П.М. Луківництво. Київ: Вища освіта., 2003. 392 с.
3. Зінченко О.І., Демидась Г.І., Січкара А.О. Кормовиробництво: Навчальне видання. 3-є вид., доп. і перероб. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 516 с.
4. Кияк Г.С. Луківництво. Київ:Вища шк., 1986. 312 с.
5. Кормовиробництво: Практикум / О.І. Зінченко, І.Т. Слюсар, Ф.Ф. Адамець та ін.; За ред. проф. О.І. Зінченка Київ: Нора-прінт, 2001. 470 с.
6. Кургак В.Г. Лучні агрофітоценози. Київ: ДІА, 2010. 374 с.
7. Макаренко П.С., Демидась Г.І., Козяр О.М. Луківництво: Підручник. Київ: Нора Прінт, 2002. 394 с.
8. Петриченко В.Ф., Кургак В.Г. Культурні сіножаті та пасовища України. Київ: Аграр. наука, 2013. 432 с.
9. Петриченко В.Ф., Макаренко П.С.. Лучне кормовиробництво і насінництво трав. Вінниця, Діло. 2005. 288 с

Допоміжні

1. Антонєць О.А. Конкурсне випробування сортозразків стоколосу безостого Вісник Полтавської державної аграрної академії. Полтава : „Тerra”, 2006, №3. С. 27 – 31
2. Антонєць О.А. Історичне значення впровадження люцерни у виробництво Питання історії науки і техніки. № 3-4, 2007 С.14-18.
3. Антонєць О.А. Створення культурного пасовища в умовах Середнього Подніпров'я Вісник Полтавської державної аграрної академії. Полтава : „Тerra”, 2005, №1. С. 48 – 51.
4. Антонєць О.А., Антонєць М.О., Кочерга А. А., Орехов М.В. Вплив густоти сівби на продуктивність соняшнику. Матеріали Х науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні аспекти сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур» (присвячена 115 річчю з дня народження професора Є. С. Гуржій) / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавська державна аграрна академія, 2021. С.11-13.
5. Антонєць О.А., Маренич М.М., Бушанський В.О. Вплив агротехнічних заходів на урожайність гібриду кукурудзи. Матеріали ІХ науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні питання та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» (м. Полтава 27 листопада 2020 р) Полтава: ПДАА, 2020. С. 11 -13.
6. Боговін А. В. Довідник по сіножатях і пасовищах / Боговін А. В., Макаренко П. С., Курган В. Г. та ін.; за ред. А. В. Боговіна. Київ: Урожай, 1990. 208 с.

7. Довідник по апробації сільськогосподарських культур. Київ: Урожай, 1980. 496 с
8. Довідник поживності кормів / За ред. М.М. Карпуся. Київ: Урожай, 1988. 400 с.
9. Зінченко Б.С. Багаторічні трави в інтенсивному кормовиробництві. Київ: Урожай, 1991. 192 с
10. Куксін М. В. Номенклатура типів природних кормових угідь Української РСР / М. В. Куксін. Київ: 1974. 66 с.
11. Кулик М. Ф Енергозберігаючі технології заготівлі та використання кормів / М. Ф. Кулик, В. В. Хіміч. Київ: Урожай, 1987. 55 с.
12. Макаренко П. С. Кормові угіддя та їх ефективність / П. С. Макаренко. Київ: Урожай, 1971. 160 с.
13. Макаренко П.С. Культурні пасовища. Київ: Урожай, 1988. 160 с.
14. Рослинництво з основами кормовиробництва / О.М. Царенко, В.І. Троценко, Г.О. Жатова; За ред. Г.О. Жатової. Суми: ВТД Ун-ська книга, 2003. 384 с.
15. Слюсар І.Т., Вергунов В.А., Гаврилюк М.М. Луківництво з основами насінництва. К.: Аграрна наука, 2001. 196 с.

Інформаційні ресурси мережі інтернет

- <http://www.webfarmerstvo.org.ua/kormovi-roslyny/>
<http://buklib.net/books/34611/>
https://uk.wikipedia.org/wiki/Кормовиробництво_і_луківництво
http://ua-referat.com/Система_кормовиробництва
http://myreferatik.in.ua/load/referat_5_kurs/magazin_ukrajinskikh_referativ/kormovirobnictvo/87-1-0-3979
<http://news.meta.ua/ua/metka:кормовиробництво/>
http://esu.com.ua/search_articles.php?id=3699
<http://agroscience.com.ua/forum/thread23.html>